

Janusz Ostrowski^{1, 2}, Andrzej Więcek³, Bolesław Rutkowski^{2, 4}

¹III Oddział Chorób Wewnętrznych i Nefrologii, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławku

²Sekcja Historyczna Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego

³Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

⁴Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Gdański Uniwersytet Medyczny

Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XVI — Profesor Eberhard Ritz

Honorary Members of the Polish Society of Nephrology. Part XVI — Professor Eberhard Ritz

ABSTRACT

This year-closing issue of “Forum Nefrologiczne”, also completing the fourth year of presentation the Honorary Members of the Polish Society of Nephrology (PTN), is an occasion to highlight the sixteenth figure enjoying this title. Starting off with the presentation of the first President of the PTN — Prof. Tadeusz Orłowski, to date the authors have depicted as many as nine Polish and six foreign Honorary Members with Prof. Zenon Szewczyk closing the list. Now, it is Professor Eberhard Ritz from Heidelberg, Germany who we will be pleased to portray. Professor E. Ritz is an author of many publications of high scientific value and a frequent visitor to Poland and Katowice in particular. What is even more important, a number of Polish nephrologists have

been trained in his clinic which experience, then, greatly added to their scientific career development. Professor Ritz is a widely renowned and respected researcher and teacher on a worldwide scale with his scientific interest encompassing vast areas of the modern nephrology. These include hypertension, diabetic nephropathy, polycystic kidney disease, cardiovascular and mineral and bone disorders in CKD patients and others. Professor Ritz has also been an active member of many scientific societies and boards of medical journals. For his professional achievements he received several important awards and honorary memberships of many scientific societies around the world.

Forum Nefrol 2016, vol 9, no 4, 278–282

Key words: Polish Society of Nephrology, honorary members, history of nephrology

W 2013 roku zainicjowaliśmy na łamach „Forum Nefrologicznego” serię publikacji dotyczących członków honorowych PTN. Rozpoczęliśmy ją od przedstawienia biografii pierwszego Prezesa naszego Towarzystwa, Prof. Tadeusza Orłowskiego. W kolejnych numerach co kwartał opisywaliśmy kolejnych czternastu polskich i zagranicznych nefrologów, którzy zostali wyróżnieni tym zaszczytnym tytułem. W ostatnim numerze był to Prof.

Zenon Szewczyk, współtwórca Towarzystwa i były kierownik Kliniki Nefrologii Akademii Medycznej we Wrocławiu, a przed nim wybitny francuski nefrolog Prof. Raymond Ardailou. W obecnym numerze przedstawimy sylwetkę Profesora Eberharda Ritza, wybitnego niemieckiego nefrologa o światowej sławie, także bardzo zasłużonego dla rozwoju polskiej nefrologii. Profesor Ritz współpracował przez wiele lat z Kliniką Nefrologii Śląskiego

Adres do korespondencji:

dr hab. Janusz Ostrowski

III Oddział Chorób Wewnętrznych
i Nefrologii

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
ul. Wieniecka 49, 87–800 Wrocławek
tel.: 54 4129600, faks: 54 412 96 10
e-mail: ostryjan@poczta.onet.pl

Uniwersytetu Medycznego, kierowaną przez profesorów Franciszka Kokota i Andrzeja Więcka, uczestnicząc w niemal wszystkich Katowickich Seminariach „Postępy w nefrologii i nadciśnieniu tętniczym”. Jego aktywność naukowa, edukacyjna i organizacyjna budzi najwyższe uznanie [1–3].

Profesor Eberhard Ritz urodził się 23 stycznia 1938 roku w Heidelbergu w Niemczech. Studia medyczne w latach 1957–1963 odbywał w Heidelbergu, Monachium w Niemczech, w Montpellier we Francji i w Rzymie we Włoszech. W latach 1964–1965 przebywał na stypendium w Klinice Chorób Wewnętrznych profesora Heggliana w Zurichu w Szwajcarii, a w latach 1966–1967 był stypendystą w Zakładzie Biochemii Uniwersytetu Waszyngtona w St. Louis w Stanach Zjednoczonych u prof. Kirka. W 1967 roku powrócił do Heidelbergu, gdzie rozpoczął pracę na Uniwersytecie Ruperto Carola. W 1970 roku został kierownikiem Oddziału Nefrologii Kliniki Chorób Wewnętrznych. Funkcję tę pełnił do czasu przejścia na emeryturę w 2003 roku. Doktorat uzyskał w 1963 roku na Uniwersytecie w Heidelbergu, a w 1972 roku habilitował się na podstawie pracy „Osteodystrofia nerkowa u pacjentów dializowanych”. Tytuł profesora uzyskał w 1974 roku (ryc. 1).

Dorobek naukowy Profesora E. Ritza jest imponujący i wielokierunkowy. Opublikował wiele bardzo ważnych prac dotyczących nadciśnienia tętniczego, nefropatii cukrzycowej, wielotorbielowatego zwyrodnienia nerek, powikłań kostno-mineralnych oraz sercowo-naczyniowych u chorych z przewlekłą niewydolnością nerek, a także metabolicznych i fizjologicznych efektów hemodializy. Był jednym z pionierów stosowania inhibitorów konwertazy angiotensyny w hamowaniu progresji niewydolności nerek (zwłaszcza w cukrzycowej chorobie nerek) oraz wykorzystania działań metabolicznych witaminy D₃. W sumie w ciągu 50 lat swojej kariery zawodowej był autorem bądź współautorem blisko 1500 prac naukowych publikowanych w najbardziej renomowanych czasopismach medycznych. Po przejściu na emeryturę w dalszym ciągu był aktywny naukowo, publikując średnio około 40–50 prac rocznie. W tym miejscu warto wspomnieć o znaczącej inicjatywie edukacyjnej Profesora, jaką były *Seminars in Nephrology and Hypertension*, organizowane od 1976 roku w jego rodzinnym mieście. Gromadziły one corocznie

Rycina 1. Profesor Eberhard Ritz (fot. Janusz Ostrowski)

ponad 700 uczestników z całego świata. Profesor Ritz jest świetnym i charyzmatycznym wykładowcą, jako *visiting professor* prowadził wykłady w wielu krajach na całym świecie, często w innych językach niż niemiecki. Wykładał płynnie w języku angielskim, francuskim i włoskim, a także w rosyjskim i polskim, czego mogliśmy doświadczać podczas spotkań nefrologicznych w Katowicach.

Bardzo znaczący jest udział Prof. Ritza w rozwoju *European Renal Association — European Dialysis and Transplant Association* (ERA — EDTA). W latach 1990–1993 był członkiem Zarządu, a w 2003 roku pełnił funkcję Prezydenta *World Congress of Nephrology* w Berlinie. Za swoje zasługi na tym polu został wyróżniony w 2005 roku w Stambule tytułem Członka Honorowego ERA — EDTA, a w czasie 48. Kongresu ERA — EDTA, odbywającego się w Pradze w 2011 roku, został wyróżniony nagrodą ERA — EDTA jako wybitna postać nefrologii europejskiej i światowej. Laudację wygłosił wówczas bliski współpracownik Profesora, prof. Andrzej Więcek. W latach 1993–1999 Prof. Ritz był redaktorem naczelnym „Nephrology, Dialysis, Transplantation”, oficjalnego czasopisma ERA — EDTA. Pracował także w komitetach

▶▶ Za swoje zasługi na tym polu został wyróżniony w 2005 roku w Stambule tytułem Członka Honorowego ERA — EDTA◀◀

Rycina 2. Profesor Eberhard Ritz po otrzymaniu nagrody ERA — EDTA w 2011 roku w Pradze. Od lewej: prof. Vladimir Tesar, prof. Gerard London, prof. Eberhard Ritz, prof. Andrzej Więcek (fot. Janusz Ostrowski)

Rycina 3. Profesor Eberhard Ritz w czasie wykładu w Katowicach w 2012 roku (fot. Janusz Ostrowski)

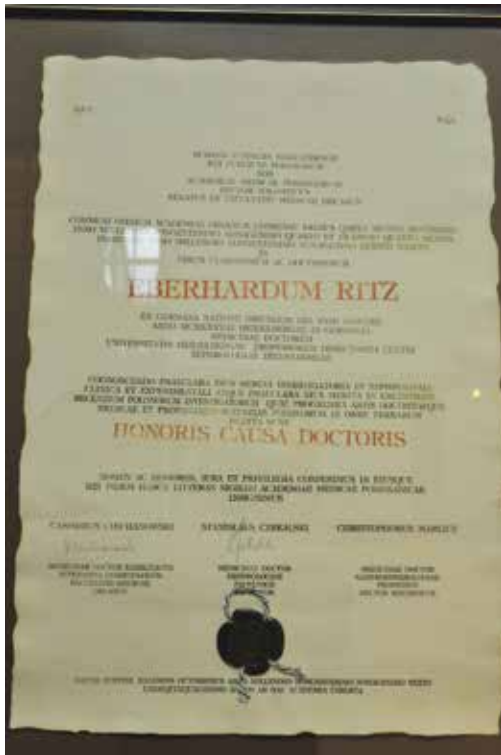
►► Szczególnie jednak przyczynił się do kształcenia licznej grupy lekarzy nefrologów z Polski, głównie z Katowic, ale także z Poznania i Szczecina ◀◀

redakcyjnych innych prestiżowych czasopism, takich jak: „Kidney International”, „Nephron”, „Journal of the American Society of Nephrology”, „American Journal of Kidney Diseases”, „Klinische Wochenschrift”, „Clinical Nephrology”. W latach 2007–2009 pełnił funkcję Prezydenta *International Society of Nephrology* (ISN) (ryc. 2) [4].

Profesor Eberhard Ritz wniósł także niezwykle istotny wkład w rozwój nefrologii w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Należy do nich zaliczyć między innymi organizowanie

(od 2001 roku) corocznych kursów szkolenia podyplomowego w Pradze. Szczególnie jednak przyczynił się do kształcenia licznej grupy lekarzy nefrologów z Polski, głównie z Katowic, ale także z Poznania i Szczecina. Należy tu wymienić liczne grono obecnych profesorów, między innymi: Jana Duławę, Andrzeja Więckę, Mariana Kuczerę, Michała Nowickiego, Edwarda Franka, Tomasza Irzyńca, Antoniego Wystrychowskiego, Jerzego Chudka, Marcina Adamczaka czy też Grzegorza Piechę z Katowic oraz Zofię Niemir z Poznania i Andrzeja Ciechanowicza ze Szczecina. Wielu z nich zostało kierownikami klinik, prezesami polskich i międzynarodowych towarzystw naukowych, a także pełniło i pełni wysokie funkcje administracyjne na uczelniach medycznych w Polsce. Profesor Ritz aktywnie uczestniczył we wszystkich, odbywających się w latach 2001–2014, Katowickich Seminariach „Postępy w nefrologii i nadciśnieniu tętniczym”, będąc członkiem Komitetu Naukowego (ryc. 3) [5].

Za swoje wybitne osiągnięcia naukowe Prof. Ritz był wielokrotnie wyróżniany tytułami doktora *honoris causa*, między innymi w 1991 roku w Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach (wnioskodawcą nadania tytułu był prof. Franciszek Kokot), w Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, na Uniwersytecie Sommelweisa w Budapeszcie na Węgrzech i na Uniwersytecie Medycznym i Farmacji im. Gr. T. Poppa w Iasi w Rumunii (2012). Wiele narodowych towarzystw nefrologicznych przyznało Prof. Ritzowi najwyższe wyróżnienie w postaci tytułu członka honorowego. Otrzymał je między innymi w Polsce, w Czechach, na Słowacji, na Węgrzech, w Rumunii, Francji, we Włoszech, w Australii, Hiszpanii i Afryce Południowej. W ciągu ostatnich 25 lat otrzymał również wiele prestiżowych nagród. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim: *Bundesverdienstkreuz* przyznaną przez rząd Niemiec, *Medal Volharda*, *Langerhans Award* Niemieckiego Towarzystwa Diabetologicznego, *Zanchetti Award* od Europejskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego, *Medal Pasteura* (Uniwersytet w Strasburgu), *Malpighi Medal* (Uniwersytet w Bolonii), *Jacob Henle Medal* (Uniwersytet w Getyndze), *John Peters Award* od Amerykańskiego Towarzystwa Nefrologicznego, *Scribner Award* od Międzynarodowego Towarzystwa Hemodializy, *Distinguished Investigator Medal* od *National Kidney Foundation* oraz *Jean Hamburger Medal* od Międzynarodowego Towarzystwa Nefrologicznego (ryc. 4, 5) [6].

Rycina 4. Dyplom *honoris causa* prof. Eberharda Ritza na ścianie korytarza w budynku Rektoratu Pomorskiej Akademii Medycznej (fot. Janusz Ostrowski)

Rycina 5. Profesor Eberhard Ritz w czasie wizyty w Katowicach w 2014 roku. Od lewej: prof. Franciszek Kokot, prof. Marcin Adamczak, prof. Eberhard Ritz, prof. Andrzej Więcek (fot. Janusz Ostrowski)

Profesor Eberhard Ritz jest członkiem honorowym *American College of Physicians*, *Royal College of Physicians* w Londynie i Edynburgu, a także *Societas Medica Chirurgica* w Bolonii we Włoszech.

W marcu tego roku w Heidelbergu odbyła się uroczystość związana z zakończeniem czynnej pracy naukowej Profesora Eberharda Ritza. W tym tak ważnym dla środowiska nefrologicznego całego świata wydarzeniu wziął udział prof. Andrzej Więcek, aktualny Prezydent ERA — EDTA, wygłaszając okolicznościowy wykład na temat szerokiej działalności naukowej, edukacyjnej i organizacyjnej Prof. Ritza, wybitnej osobistości w medycynie światowej, tak bliskiej społeczności nefrologicznej naszego kraju. Doskonałą charakterystykę Profesora przedstawili także inni wielcy nefrologizy światowi w 1998 roku na łamach *American Journal of Nephrology* z okazji 60. rocznicy jego urodzin (ryc. 6) [7].

American Journal of Nephrology

August Heidland^a
Joel D. Koppel^b
Shaul G. Massry^b

^a Würzburg, Germany;
^b Los Angeles, Calif., USA

Laudatio

Am J Nephrol 1998;18:353-354

Eberhard Ritz
A Nephrology Scholar and Polymath

On January 23, 1998, Prof. Eberhard Ritz celebrated his 60th birthday. We would like to take this opportunity to acknowledge Prof. Ritz for his enormous contributions as a scientist, scholar and teacher. These contributions have made him a unique phenomenon in the world nephrology community. We congratulate him and give our best wishes for his continued success.

Eberhard Ritz studied medicine in his home town of Heidelberg, Germany. As is the custom in Germany, during medical school he spent several semesters studying at the Universities of Munich, Montpellier and Rome. After graduation from medical school at the University of Heidelberg in 1964, he was awarded a scholarship from the 'Studienstiftung des Deutschen Volkes' to study with Prof. Hegglin in Zurich, Switzerland, and with Prof. Kirk at the University of St. Louis, Mo., USA. Except for brief leaves of absence to carry out research or scholarly activities at other university institutions, Prof. Ritz has worked continuously in the Department of Internal Medicine at the University of Heidelberg. In 1979, he was appointed

Prof. Eberhard Ritz

Rycina 6. Strona tytułowa pracy o Eberhardzie Ritzu w *American Journal of Nephrology* w 1998 roku

STRESZCZENIE

W ostatnim tegorocznym numerze „Forum Nefrologicznego”, kończącym czwarty rok publikacji sylwetek Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego (PTN), przedstawiamy kolejną, już szesnastą, postać, która otrzymała ten zaszczytny tytuł. Naszą serię rozpoczęliśmy od przedstawienia sylwetki Pana Profesora Tadeusza Orłowskiego, pierwszego prezesa PTN. Bohaterami kolejnych opracowań było dziewięciu polskich (w ostatnim numerze — Prof. Zenon Szewczyk) i sześciu zagranicznych członków honorowych. Główną postacią obecnej części jest Profesor Eberhard Ritz z Heidelbergu w Niemczech, doskonale znany wszystkim polskim nefrologom z wielu cennych publikacji naukowych, częstych wizyt w Polsce, zwłaszcza w Katowicach, a także z tego, że w swojej klinice gościł wielu pol-

skich nefrologów na stażach naukowych, które później miały znaczący wpływ na rozwój ich kariery naukowej. Profesor Ritz jest powszechnie szanowanym uczonym na arenie międzynarodowej. Jego zainteresowania naukowe obejmują szeroki zakres zagadnień dotyczących współczesnej nefrologii. Należy do nich zaliczyć między innymi nadciśnienie tętnicze, nefropatię cukrzycową, wielotorbielowate zwyrodnienie nerek, powikłania naczyniowo-sercowe i kostno-mineralne w przewlekłej niewydolności nerek. Profesor Ritz był także aktywnym członkiem licznych towarzystw naukowych i redaktorem czasopism medycznych. Za swoją pracę został wyróżniony wieloma nagrodami i honorowymi tytułami towarzystw naukowych na całym świecie.

Forum Nefrol 2016, tom 9, nr 4, 278–282

Słowa kluczowe: Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, członkowie honorowi, historia nefrologii

Piśmiennictwo

1. Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część I. Prof. dr hab. med. Tadeusz Orłowski. *Forum Nefrol.* 2013; 1: 71–75.
2. Ostrowski J., Klinger M., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XV — Profesor dr hab. med. Zenon Szewczyk. *Forum Nefrol.* 2016; 3: 210–214.
3. Ostrowski J., Czekalski S., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XIV — Profesor Raymond Ardaillou. *Forum Nefrol.* 2016; 2: 72–76.
4. Ostrowski J., Rutkowski B. 48 Kongres ERA — EDTA w Pradze w 2011 roku — wkład polskich reprezentantów. *Nefrol. Dial. Pol.* 2012; 1: 41–44.
5. Rychlik I. A new initiative of the joint action Nephrology Eastern Europe (International Society of Nephrology, European Renal Association, Kuratorium Gesellschaft Nephrologie) in collaboration with the Czech Society of Nephrology. *Nefrol. Dial. Transplant.* 1998; 3: 808.
6. Morga A. Eberhard Ritz. W: Puzio A. (red.). *Słownik medycyny i farmacji Górnego Śląska*. Tom 3. Śląska Akademia Medyczna, Biblioteka Główna, Katowice 1997; 215.
7. Heidland A., Kopple J., Massry S. Eberhard Ritz. A Nephrology Scholar and Polymath. *Am. J. Nephrol.* 1998; 18: 353–354.